

pH számítás, felhasználandó összefüggések (https://kemiaerettsegi.hu/ph_szamitas.html)

Vízionszorzat: $[H^+][OH^-] = 10^{-14} \text{ mol}^2 / \text{dm}^6$

$pH = -\lg[H^+]$; $pOH = -\lg[OH^-]$; $pH + pOH = 14$

Az erős savak és bázisok vizes oldatban teljes mértékben disszociálnak

Savi disszociációs állandó (K_d) egyértékű gyenge savra: $K_d = x^2 / (c - x)$

ahol c a bemért savkoncentráció, x a disszociált savmennyiség

Bázisok disszociációs állandója ugyanez.

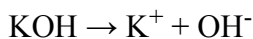
Másodfokú egyenlet megoldóképlete:

$$ax^2 + bx + c = 0$$

$$x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Mennyi a 0,05 M koncentrációjú KOH oldat pH-ja?

KOH 100%-ban disszociál:

Ennek megfelelően az OH^- koncentráció megegyezik a KOH bemérési koncentrációjával:

$$[OH^-] = c(KOH) = 5 \times 10^{-2}$$

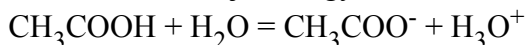
$$[H^+] = 10^{-14} / [OH^-]; \quad [H^+] = 10^{-14} / 5 \times 10^{-2} = 2 \times 10^{-13}$$

pH értéke pedig

$$pH = -\lg 2 \times 10^{-13} = 12,7$$

Mennyi 0.1 M ecetsav oldat pH-ja?

Az ecetsav disszociációjának egyenlete:

Ecetsavból x disszociál

$$[CH_3COO^-] = [H^+] = x$$

$$[CH_3COOH] = c - x = 0.1 - x$$

$$K_d = 1.8 \times 10^{-5}$$

$$K_d = [CH_3COO^-][H_3O^+] / [CH_3COOH] = x^2 / (c - x)$$

c és K_s értékét beírva másodfokú egyenlethez jutunk:

$$1,8 \times 10^{-5} = x^2 / (0,1 - x)$$

Az egyenletet rendezve

$$x^2 + 1,8 \times 10^{-5}x - 1,8 \times 10^{-6} = 0$$

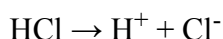
Az egyenlet pozitív megoldása

$$x = 1,33 \times 10^{-3}$$

$$\text{pH} = -\lg 1,33 \times 10^{-3}$$

Mennyi 0.1 M ecetsavat és 0.01 M HCl-at tartalmazó oldat pH-ja?

A sósav, mivel erős sav, 100%-ban disszociál:

$$[\text{H}^+] = 0.01$$

Mivel egyensúlyi folyamatokról van szó a sósav disszociációjából származó H^+ ionok visszaszorítják az ecetsav disszociációját.

Ecetsavból x disszociál

$$K_a = [\text{CH}_3\text{COO}^-][\text{H}^+] / [\text{CH}_3\text{COOH}] = x(x + 0,01) / (c - x)$$

c és K_a értékét behelyettesítve másodfokú egyenlethez jutunk:

$$1,8 \times 10^{-5} = x(x + 0,01) / (0,1 - x)$$

Az egyenletet rendezve

$$x^2 + 0,010018x - 1,8 \times 10^{-6} = 0$$

Az egyenlet pozitív megoldása

$$x = 1,765 \times 10^{-4}$$

$$[\text{H}^+] = 0.01 + 1,765 \times 10^{-4}$$

Sóoldatok disszociációja

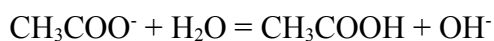
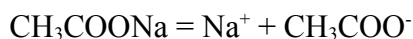
<http://cheminst.emk.nyme.hu/gyakorlat/09a-08b-pHszamolas.pdf>

Ha egy gyenge savnak erős bázissal alkotott sóját oldjuk vízben:

a gyenge sav disszociációja nem teljes

az erős bázis disszociációja teljes

vagyis konjugált sav és OH^- ion keletkezik, az oldat lúgos kémhatásúvá válik.

Az oldat pH-ját az oldott só koncentrációja fogja megszabni:

$$[\text{OH}^-]^2 = [\text{só}](K_v / K_d)$$

azaz, minél nagyobb a só-koncentráció annál lúgosabb lesz az oldat.